

ADNOTATIONES

AD TRAGICORUM GRAECORUM FRAGMENTA

scripsit

Robertus Enger.

UNIVERSITÄTS- und
Landesbibliothek Düsseldorf

Quum mihi multis iisque haud gratis laboribus occupato his temporibus ad scribendum neque otium neque animi tranquillitas suppeteret: quae olim quum perlegerem Augusti Nauckii egregiam Tragicorum Graecorum reliquiarum recensionem, obortae sunt observationes et emendationes, earum partem ut erant pridem chartis mandatae, ita fere paucis quibusdam additis hae scribendi occasione oblata hic repetere constitui. Probe vero scio admodum lubricum esse hunc locum et ut facillimum multa invenire nova, ita difficillimum proferre quod non tibi soli, sed etiam aliis probes. Minuitur confidentia, quod in hoc studiorum genere quum mea desideratur exercitatio, tum ab aliis praeclaram video esse operam positam, viris et doctrinae copia et ingenii acumine praestantissimis. Si igitur pauca quaedam satis probabiliter a nobis disputata reperiantur, reliqua iudicibus commendamus benevolis.

Euripidis Fragm. 61. Clemens Alex. Strom. VI p. 742 καὶ μὴν Εὐριπίδου μὲν
ἐξ Ἀλεξάνδρου

χρόνος δὲ δείξει σ' ὃ τεκμηρίω μαθῶν
ἢ χρηστὸν ὄντα γινώσσομαι σ' ἢ κακόν.

Alteri versui quum ad numerorum integritatem una syllaba deesset, Grotius corrigendum esse coniecit γινώσσομαι σέγ' ἢ, Schneidewinus γινωσόμεσθά σ' ἢ, Nauckius malit γινώσσομαι σ' ἦτοι. Mihi probabilius videtur positum esse a poeta

ἢ χρηστὸν ὄντα γινώσσομαι σ' ἄνδρ' ἢ κακόν.

Ceterum quod a tragicis constat ante quintam senarii arsim vitari vocis hypermonosyllabae longam finalem, idem non valere de monosyllabae longa et ratio et

exempla docent. Hic ἄνδρ' vim monosyllabae vocis habet efficiturque elisione ut haec ἄνδρ' ἦ pausa in qua posita est numeri perversitas sublata tamquam unum vocabulum pronuncientur.

Fragm. 68. Stob. Flor. S, 12 Εὐριπίδου Ἀλκμαίωνος

ὁ φόβος, ὅταν τις σώματος μέλλῃ πέρι
λέγειν καταστάς εἰς ἀγῶν' ἐναντίον,
τό τε στόμ' εἰς ἐκπληξιν ἀνθρώπων ἄγει
τὸν νοῦν τ' ἀπείργει μὴ λέγειν ἂ βούλειαι.
τῷ μὲν γὰρ ἐνὶ κίνδυνος, ὁ δ' ἀθῶος μένει. 5
ὅμως δ' ἀγῶνα τόνδε δεῖ μ' ὑπεκδραμεῖν,
ψυχὴν γὰρ ἄθλα τιθεμένην ἐμὴν ὄρω.

Versu tertio ἀνθρώπων aperte corruptum est. Expectaverim εἰς ἐκπληξιν ἀφασίαν τ' ἄγει. Vers. 5 Grotius verit: „ut quae (mens) periculum non subit par corpori“ et Wagnerus adnotat „τῷ μὲν sc. τῷ νῷ, ὁ δέ sc. ὁ φόβος.“ Aperte alter est qui causam dicit, alter apud quem dicit. Recte vero Meinekios statuit locum ex Alcmaeonis oratione matris caedem defendentis desumptum videri. Ita τῷ μὲν ad Alcmaeonem, ὁ δέ ad Phegeum referendum. Denique vers. 6 τοῦδε δεῖ μ' ὑπεκδραμεῖν cum Meinekio, vers. 7 κειμένην cum Dobraeo corrigendum videtur.

Fragm. 72. Anonymus in Anecd. Oxon. vol. 3 p. 194 δηλοῖ καὶ τὸ αἶμα πολλακι καὶ τὸν φόνον αἰτόν. τοιοῦτον δέ τι δοκεῖ τῷ (leg. τοιοῦτόν τι δὲ κεῖται) παρ' Εὐριπίδῃ ἐν τῷ διὰ Φωφίδος Ἀλκμαίωνι

αἶμα γὰρ, φησί, σὸν μήτηρ ἀπενίψατο
τοιτέσσι καθάρσει τινὶ τὸν τῆς μητροκτονίας ἀπενίψατο μολυσμόν. Alcmaeon Eriphylen matrem interfecit. Apollod. 3, 7, 5 Ἀλκμαίωνα δὲ μετῆλθεν ἐρινὺς τοῦ μητροφόνου, καὶ μεμνηνὸς πρῶτον μὲν εἰς Ἀρκαδίαν πρὸς Οἰκλέα παραγίνεται, ἐκεῖθεν δὲ εἰς Φωφίδα πρὸς Φηγέα. καθαρθεὶς δὲ ὑπ' αὐτοῦ Ἀρσινόην γαμεῖ τὴν τοῦτου θυγατέρα. Apparet in Euripidis loco a grammatico allato corrupta esse verba μήτηρ ἀπενίψατο, nam non mater ab aliquo scelere liberata, sed Alcmaeon a matricidio expiatus est. Sed ut ἀπενίψατο non ad matrem, ita ne ad Phegeum quidem, qui Alcmaeonem lustravit, referendum est, sed ut media verbi forma docet, ad ipsum Alcmaeonem. Ita vero non solum μήτηρ, sed etiam σὸν vitiosum et tale quiddam reponendum esset

ἀλλ' αἶμα γὰρ τοι μητρὸς ἔδ' ἀπενίψατο
quod parum veri simile est. Mihi certum videtur ipsius Alcmaeonis esse haec verba matrem invocantis: αἶμα γὰρ σὸν, μήτηρ. Quod si verum est, ἀπενίψατο ferri nequit et

praeterea poetae verbis illud addendum quod in huius loci interpretatione a grammatico adiecta positum est, καθάρσει τιμί. Scripserat Euripides

αἶμα γὰρ σόν, μᾶτερ, ἀπένιψ' ἄγει

et grammaticus ἀπένιψα μολυσμόν, quod in ἀπένιψατο μολυσμόν convertit librarius postquam ἀπένιψαγει in ἀπένιψατο abiit. Hesychius ἄγος· ἄγισμα θυσίας. Numeri probi sunt neque praeterea quidquam mutandum, quamquam facile dochmiacus dimeter effici potest

αἶμα γὰρ, ὦ μᾶτερ, σόν ἀπένιψ' ἄγει.

Fragm. 139. Stob. Flor. 64, 7 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας*

ἔρωτα δεινὸν ἔχομεν· ἐκ δὲ τῶν λόγων
ἐλοῦ τὰ βέλτισθ', ὅσθ' ἄπιστον ἔστ' ἔρωσ
κἂν τῷ κακίστῳ τῶν φρονῶν οἰκεῖν φιλεῖ.

Extrema graviter sunt corrupta; reliqua si singulas orationis partes spectas, intellegi quidem possunt, sed quo sint sententiae vinculo coniuncta non apparet. Fritzschio quidem Andromedam hos versus pronunciasse statuenti optima videtur sententia ita loquentis: ingenti amore correpti sumus; verum e sermonibus meis optima quaeque tu elige: nam infidum est amor, pessimamque mentis partem incolere solet. Non probavit hoc aliis. Mihi sumptus hic locus videtur ex Cephei oratione, qua quum promissi Perseo dati poeniteat, filiae ut absistat ignoti hominis amore persuadere studet. Conicio igitur tale quiddam scriptum fuisse

ἐρῶ τὰ δειν' ὅσ' ἔχομεν, ἐκ δ' ἐμῶν λόγων
ἐλοῦ τὰ βέλτισθ'· ὡς ἄπιστον ἔστ' ἔρωσ
κἂν τῷ κακίστων σωφρόνων τ' οἰκεῖν φιλεῖ.

Ex eadem Cephei oratione petatum videtur fragm. 140 a Stobaeo Flor. 63, 22 servatum

ἄσοι γὰρ εἰς ἔρωτα πίπουσιν βροτῶν,
ἐσθλῶν ὅταν τύχῳσι τῶν ἐρωμένων,
οὐκ ἔσθ' ὅποιός λείπεται τόδ' ἠδονῆς.

Quod Fritzschi putat Andromedam ita loqui potuisse, potuisse etiam Perseum, potuisse denique Chorum, de Choro concedo, Andromedae vero vel Persei personae minime est apta talis oratio, mirorque Welckerum Andromedae hos versus tribuere: Cepheus vero postquam dixit, infidum esse amorem corripique et malos amore et bonos, deinde filiae concedit summum esse gaudium a bono amari, idem vero miserr-

mam esse futuram docet, si in longinqua et peregrina terra habitantem deseruerit Perseus.

Fragn. 142. Stob. Flor. 77, 12 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας*

*ἐγὼ δὲ παῖδας οὐκ ἐγὼ νόθους λαβεῖν·
τῶν γνησίων γὰρ οὐδὲν ὄντες ἐνδεεῖς
νόμφ νοσοῦσιν· ὃ σε φυλάξασθαι χρεῶν.*

Nauckius „Sed quis, inquit, alterum prohibuerit quominus liberos per adoptionem asciscat? Necessario scribendum *ἐγὼ δὲ παῖδας οὐκ ἐγὼ νόθους λαβεῖν.*“ Ex eodem Cephei et Andromedae colloquio hunc locum esse desumptum verba *ὃ σε φυλάξασθαι χρεῶν* docent. Ut igitur *νόθους* ad Perseum, ita *παῖδας* ad Andromedam videtur referendum. Quare suspicor

ἐμὰς δὲ παῖδας οὐκ ἐγὼ νόθους λαβεῖν.

Fragn. 149. Stob. Flor. 105, 32 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας*

*οὐκ ἔστιν ὅστις ἐντυχῆς ἔφυ βροτῶν,
ὄν μὴ τὸ θεῖον ὡς τὰ πολλὰ συνθέλει.*

Porsonus *ῥ̄ μὴ* — *συνθέλει* coniecit. Aptā vero sententia ita non evadit, aliamque requiri locus docet quo hi versus positi sunt a Stobaeo. Coniecerim

*οὐκ ἔστιν ὅστις κέντυχῆς ἔφυ βροτῶν,
ὄν μὴ τὸ θεῖον ὡς τὰ πολλὰ νοθεύει.*

Verba Persēi sunt respondentis ad eius modi dictum quale est Cephei fragm. 148.

*ὦ κλημον, ὡς σοὶ τὰς τύχας μὲν ἀσθενεῖς
ἔδωχ' ὁ δαίμων, μέγα φρονοῦσι δ' οἱ λόγοι.*

Fragn. 154. Stob. Flor. 123, 4 *Εὐριπίδου Ἀνδρομέδας*

*τὸ ζῆν ἀφέντες τὸ κατὰ γῆν τιμῶσί σου.
κενὸν γ'· ὅταν γὰρ ζῆ τις, ἐντυχεῖ, Κρέον.*

Locum ex Antigonā esse desumptum non recte statuit Fritzschi, neque enim aut prior versus dignus est Creontis persona, aut Antigonaē alter. Vitae cupidam Antigonam non fecit is poeta, cuius artem aperiant Iphigenia, Polyxena, Macaria aliae virgines generosae. De Alcmaeone cogitavit Valckenarius, in eaque fabula talem sententiam locum habere potuisse certe negari non potest. Prioris versus et prima et extrema verba corrupta sunt. Nam *τιμῶσί σου* ineptum est, siquidem vivi sepulturae honore non afficiuntur, afficientur mortui. Deinde *τὸ ζῆν ἀφέντες* ii essent qui suam ipsorum vitam neglegunt vel abiciunt. Et *τὸ ζῆν* errore huc illatum esse

certum est, nam si iam Creon hoc verbo utitur, omnis vis verborum *ὅταν γὰρ ζῆ τις* infringitur. Conicio corrigendum esse

ψυχὴν ἀφέντος τὸ κατὰ γῆν τίσουσί σου.

Fragm. 162. Stob. Flor. 63, 4 *Εὐριπίδου Ἀντιγόνης*

*ἀνδρὸς δ' ἐρωῶντος εἰς Κύπριν νεανίου
ἀφύλακτος ἢ τήρησις, κἂν γὰρ φαῦλος ἦ
τᾶλλ', εἰς ἔρωτα πᾶς ἀνὴρ σοφώτερος·
ἦν δ' ἂν προσῆται Κύπρις, ἥδιστον λαβεῖν.*

Verba ἀφύλακτος ἢ τήρησις quum aperte vitiosa sint, conieci φύλακος κενὴ τήρησις, custodis vana est vigilantia. Multo tamen lenius Meinekius correxit ἀφύλακος ἢ τήρησις, quamquam mira est haec dictio, poteratque usitatior dicendi genere hic poni φυλακὴ 'στυ δυσφύλακτος. Deinde σοφώτερος comparativus offensionem est, desperatus vero extremus versus. Meinekius proposuit ἦν δ' ἂν προσῆται κύπριν, quemcumque probaverit amorem, eius compotem fieri ipsi dulcissimum est. Hoc se non intellegere fatetur Seyffertus Musei Rhenani Vol. XV p. 619, quis enim cupiat eo amore potiri, quem non probaverit? At ἥδιστον non est maxime, imprimis cupit, sed dulcissimum est. Dulcis est Venus, ea vero dulcissima, qua quis non aliorum, ut parentum, sed suo arbitrio potitur. Haemoni, qui Antigonom amabat, aliam uxorem constituisse pater videtur. Concedendum tamen, non satis expeditam esse sententiam. Omnium minime vero probari potest Valckenarii commentum, quod Seyfferto placuit ἦν δ' οὐ προσῆται, si non admiserit, si aditum sui non praebuerit amor, potiri eo suavissimum est. Nam quem Venus non admittit, is ea potiri non potest nisi coacta, quae παρέχει κακῶς, οὐ γὰρ ἐνι τούτοις ἡδονὴ τοῖς πρὸς βίαν. Ego proposuerim violentiore sane mutatione κρύβδ' ἦν προσῆται. Hoc quum legeret librarius κρύβδην, addita quae deesse non poterat particula condicionali mutatum est in κρύβδην δ' ἂν προσῆται, deinde vero initio versus illud κρύβδ' expulsum. Totum locum igitur ita constituerim:

*ἀνδρὸς δ' ἐρωῶντος εἰς Κύπριν νεανίου
ἀφύλακος ἢ τήρησις· ἦν γὰρ φαῦλος ἦ
τᾶλλ', εἰς ἔρωτα πᾶς ἀνὴρ σοφός τις· ὥς
κρύβδ' ἦν προσῆται, Κύπριν ἥδιστον λαβεῖν.*

Fragm. 163. Stob. Flor. 93, 13 *τοῦ αὐτοῦ Ἀντιγόνης*

*ἀνδρὸς φίλον δὲ χροσὸς ἀμαθίας μετὰ
ἄχρηστος, εἰ μὴ κἀρετὴν ἔχων τύχοι.*

Nauckius φίλου sanum non putat, recte sine dubio. Suspicio corrigendum esse
ἀνδρὸς δ' ἀφειδοῦς χρυσός

Quum ἀφειδοῦς vocabuli ultima proxima litterae χ adhaereret, δαφειδου librarius
δεφιλου legit, metricus deinde φίλου δὲ correxit.

Fragm. 167. Stob. Flor. 87, 1 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης

ἡ γὰρ δόκησις παιδάσι παῖδας εἰκέναι
τὰ πολλὰ ταύτη γίγνεται τέκνα πέρι.

Recte Nauckio qui vs. 2. τέκνων πέρι scripserunt, metro prospicientes neglexisse
sententiam videntur. Illud dubito num recte non solum τέκνα sed etiam πέρι eiecerint
et Nauckius et Meinekius. Nam τέκνα glossema est librarii qui quum invenisset
παῖδας εἰκέναι, correxit τέκν' εἰκέναι, qua glossa infra παῖδας posita expulsum est
vocabulum ante πέρι positum, fortasse τούτων. Priorem versum recte Creonti tribuit
Nauckius; alter Haemonis esse non videtur, nam hic ipse num patris similis sit hic
dubitat Creon.

Fragm. 172. Stob. Flor. 49, 5 Εὐριπίδου Ἀντιγόνης

οὔτ' εἰκὸς ἄρχειν οὔτ' ἐχρῆν εἶναι νόμον
τύραννον εἶναι· μωρία δὲ καὶ θάλειν
ὅς τῶν ἑμοίων βούλεται κρατεῖν μόνος.

Vs. 1 εἶναι νόμον aut cum Bothio in ἄνευ νόμων aut cum Badhamo in ἄνευ νόμου
convertendum. Praeterea vs. 2 inepta sunt verba μωρία δὲ καὶ θάλειν. Corrigendum
videtur

οὔτ' εἰκὸς ἄρχειν οὔτ' ἐχρῆν ἄνευ νόμων
τύραννον εἶναι· μωρίαν δοκεῖ δ' ὀφλεῖν
ὅς τῶν ὁμοίων βούλεται κρατεῖν μόνος.

Fragm. 193. Stob. Flor. 58, 1 Εὐριπίδου Ἀντιόπη

ὅστις δὲ πράσσει πολλὰ μὴ πράσσειν παρόν,
μῶρος, παρόν ζῆν ἠδέως ἀπράγμονα.

Vitium in his verbis inesse et sententia docet et bis positum παρόν. Sine dubio
illud παρόν prioris versus librarii errori debetur, cuius animo iam proximum παρόν ζῆν
obversabatur. Corrigendum

ὅστις δὲ πράσσει πολλὰ μὴ πράσσειν καλῶς
μῶρος, παρόν ζῆν ἠδέως ἀπράγμονα.

Opposita sunt at ὅστις πράσσει πολλά et ζῆν ἀπράγμονα, ita ζῆν ἡδέως et μὴ πράσσειων καλῶς.

Fragm. 287. Stob. Flor. 97, 16 Εὐριπίδου Βελλεροφόντου

ἔγω τὸ μὲν δὴ πανταχοῦ θρυλούμενον
κράτιστον εἶναι φημι μὴ φῆναι βροτῶ·
τρισῶν δὲ μοιρῶν ἐγκρινῶ νικᾶν μίαν,
πλούτου τε χῶτῳ σπέρμα γενναῖον προσῆ
πενίας τ'· ἀριθμὸν γὰρ τοσόνδε προουθέμην. 5
ὁ μὲν ζᾶπλουτος, εἰς γένος δ' οὐκ εὐτυχῆς,
ἀλγεῖ μὲν ἀλγεῖ, παγκάλως δ' ἀλγύνεται
ἔλβον διοίγων θάλαμον ἡδιστον χειρῶ.

Vs. 7. duplici vitio laborat, quum geminationi ἀλγεῖ μὲν ἀλγεῖ nullus hic locus sit et ἀλγύνεται sententiam pervertat quae contrariam notionem requirit. ἀλγεῖ μὲν, ἄλγος δ' εὐκόλως ἀμύνεται temptavit Hermannus, ἀλγεῖ μὲν, ἄλγει παγκάλως δ' ἀμύνεται leniore mutatione Badham, denique ἀβρύνεται pro ἀμύνεται corrigendum esse coniecit Madwig. Mihi ab Euripide scriptum esse videtur

γένει μὲν ἀλγεῖ, παγκάλως δ' ἐγάλλεται

et γένει μὲν ἀλγεῖ necessarium est propterea quod et qua re doleret et qua gauderet homo dives sed obscurus hic exponendum erat. Eodem modo infra de homine generoso sed egeno dicitur

ὅστις δὲ γαῦρον σπέρμα γενναῖόν τ' ἔχων
βίου σπανίζει, τῷ γένει μὲν εὐτυχεῖ,
πενία δ' ἐλάσσων ἐστίν, ἐν δ' ἀλγύνεται
φρονῶν, ὑπ' αἰδοῦς δ' ἔργ' ἀπωθεῖται χειρῶν.

Fragm. 288. Justinus Mart. vol. 1. p. 130 locum ex Euripidis Bellerophonte affert, quo deos esse negatur, tyrannos enim iniustos piis hominibus beatiores esse, parvas civitates pie deos colentes ab impiis sed validioribus vi oppressas teneri Deinde pergit

οἶμαι δ' ἂν ὑμᾶς, εἴ τις ἀργὸς ὢν θεοῖς
εὐχοίτο καὶ μὴ χειρὶ συλλέγοι βίον,
τὰ θεῖα πυργοῦσιν αἱ κακαὶ τε συμφοραί.

Extremum versum ita corrigiit Seyffertus

τὰ θεῖα πυροῦν οὔ, κακὰς δὲ συμφοράς,

sententiam enim esse: „wenn jemand von euch reich und mächtig würde durch blosses Gebet zu den Göttern und nicht durch seiner Hände Arbeit, so würde ich

das nicht göttliche Fügung nennen, sondern ein schlechtes Ungefähr.“ *Hac interpretatione, quam ne admittunt quidem illa verba, ab huius loci sententia mihi aberrasse videtur, quae sine dubio haec est: „Et vestrum si quis egenus a diis auxilium precetur neque ipse sibi suo labore victum quaerat, eum dii vix erexerint inopia vexatum.“ Poterat conicere τὰ θεῖα πηροῦν οὐ, κακοῦν δὲ συμφορᾶν. Propius tamen ad librorum scripturam accedit hoc*

τὰ θεῖα πηροῦν, εἰ κακοῖσθε συμφορᾶ.

πηροῦν abiit in *πηροῦσιν*, cuius loco quum *πηροῦσαι* hic requiri intellexeret librarius, *αι* supra scripsit, deinde vero *αι κακοι οθε συμφορᾶι* imperitus homo legit *αι κακαί τε συμφοραί*. Fortasse tamen praeferas τὰ θεῖα πηροῦν σφ', εἰ κακοῖτο συμφορᾶ. Ceterum ironica haec oratio huic loco optime convenit.

Fragn. 32S. Stob. Flor. 91, 23 et 92, 6 *Εὐριπίδου Λαυάης*

*ἄρ' οἷσθ' ὀθούνεχ' οἱ μὲν εὐγενεῖς βροτῶν
πένητες ὄντες οὐδὲν ἀλφάνουσ' ἔτι,
οἱ δ' οὐδὲν ἤσαν πρόσθεν, ὄλβιοι δὲ νῦν,
δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν,
καὶ συμπλέκοντες σπέρμα καὶ γάμους τέκνον;*

Ultimo versu *συμπλέκονται*, ut altero loco cod. A. praebet, aperta est librarii correctio, mirumque afferi hoc Medii exemplum in novis editionibus et Thesauri et lexicii Passovii. Tamen recto iudicio usus corrigendum esse locum censuit librarius. Nam quoquo modo acceperis illud *καί*, non recte positum esse reperies. Ad proximum *καί* referri vetat collocatio, ad superiora *τοῦ νομίσματος χάριν* sententiae ratio. Nam non duo illa, pecunia et connubia, dignitatem gignunt, sed propter pecuniam ut dignitate ita connubiis utuntur divites. Denique ad *δόξαν φέρονται* si referimus *καὶ συμπλέκοντες*, ut *καί* etiam significet, incondita existit oratio dicendumque erat *καὶ συμπλέκονσι σπέρμα*. Qualem sententiam in Erechthei loco a Stobaeo Flor. 3, 18 servato vss. 14, 15 (fragm. 364) idem usurpat Euripides

*ἔχειν δὲ πειρῶ· τοῦτο γὰρ τό τ' εὐγενές
καὶ τοὺς γάμους δίδωσι τοὺς πρώτους ἔχειν.*

Accedit quod *συμπλέκειν σπέρμα* non solum divitum est, sed etiam pauperum, desideraturque ea notio quam non omisit in Erechthei loco poeta quum dicit *τοὺς γάμους τοὺς πρώτους*. Videtur Euripides scripsisse

*δόξαν φέρονται τοῦ νομίσματος χάριν
εὐ συμπλέκοντος σπέρμα καὶ γάμους τέκνων;*

Fragm. 376. Stob. Flor. 62, 23 *Εὐριπίδων Εὐρουσθέως*

*πιστὴν μὲν οἶν εἶναι χρῆ τὸν διάκονον
τοιούτιον εἶναι καὶ στέγειν τὰ δεσποτῶν.*

Alter versus si integer est servatus, nulla vero adest vitii suspicio, *τοιούτιον εἶναι* praedicatum est: ministrum decet talem esse, ita agere. Sequitur *πιστὸν* non praedicati sed attributi loco positum esse, vitiosum igitur articulum τὸν ferri non posse. Denique *εἶναι* librarii errore natum est et ante *χρῆ* brevis syllaba desideratur. Corrigo

*πιστὸν μὲν οἶν εἴνουν τε χρῆ διάκονον
τοιούτιον εἶναι καὶ στέγειν τὰ δεσποτῶν.*

Fragm. 414. Stob. Flor. 85, 2 *Εὐριπίδων Ἴνοῦς*

*τοιάνδε χρῆ γυναικὶ πρόσπολον εἶν
ἦτις τὸ μὲν δίκαιον οὐ σιγήσεται,
τὰ δ' αἰσχρὰ μισεῖ καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς ἔχει.*

Primus versus quomodo corrigendus sit incertum est. Tertio vero *κατ' ὀφθαλμοὺς ἔρει* recte restituit Dobraeus. Confirmatur hoc fragmento 416, ubi de eadem Inone, quae Themistoni tamquam captiva miseranda et pannis vestita traditur, haec Themisto dicit

*ἐμοὶ γὰρ εἴη πτωχός, εἰ δὲ βούλεται
πτωχοῦ κακίον, ὅστις ὄν εἴνους ἐμοὶ
φόβον παρελθὼν τὰπὸ καρδίας ἔρει.*

Ita vero secundo versu verba *τὸ μὲν δίκαιον οὐ σιγήσεται*, quorum sententiam equidem non perspicio, eo minus possunt ferri, diceret enim *ἦτις τὸ μὲν δίκαιον ἔρει*, τὰ δ' αἰσχρὰ ἔρει. Corrigendum videtur *εὐ σιγήσεται*. Taciturnitate enim imprimis opus erat.

Ita eadem Themisto fragm. 415 monet

*ἴστω δὲ μηδεὶς ταῦθ' ἅ σιγᾶσθαι χρεῶν
μικροῦ γὰρ ἐκ λαμπτήρος Ἰδαῖον λέπας
πρήσειεν ἂν τις, καὶ πρὸς ἄνδρ' εἰπὼν ἕνα
πύθοιντ' ἂν ἄσιοι πάντες ἅ κρύπτειν χρεῶν*

ubi corrigendum ἅ *στέγειν χρεῶν*. Huius glossa est *κρύπτειν*, veluti Soph. Philoct vs. 136. scholiasta explicat *στέγειν κρύπτειν*, Trach. 596 *στεγοίμεθα κρυπτοίμεθα*. In ipsa respondet fragm. 417

*ἐπίσταμαι δὲ πάνθ' ὅσ' ἐγγενῆ χρεῶν,
σῖγαν θ' ὅπου δεῖ καὶ λέγειν ἴν' ἀσφαλές,
ὄρᾶν θ' ἅ δεῖ με κοῦχ ὄρᾶν ἅ μὴ πρέπει.*

Fragm. 495. Athen. XIV. p. 613 d καὶ Εὐριπίδης δ' ἐν τῇ δεσμώτιδι Μελανίππῃ ἔφη
ἀνδρῶν δὲ πολλοὶ τοῦ γέλωτος οὐνεκα
ἀσκοῦσι χάριτας κερτόμους· ἐγὼ δὲ πως
μισῶ γελοίους, οἵτινες τῆτι σοφῶν
ἀχάλιν' ἔχουσι στόματα· κείς ἀνδρῶν μὲν οὐ
τελοῦσιν ἀριθμόν, ἐν γέλωτι δ' ἐκπρεπεῖς
οἰκοῦσιν οἶκους καὶ τὰ ναυστολοῦμενα
ἔσω δόμων σώζουσι.

5

Exhibui haec ita ut Meinekius correxit, qui vs. 3 praeclare τῆτι restituit pro eo quod in libris est *τι εἴ τι*. Praeterea vero nescio an σοφῶν non recte hic positum sit, cuius loco exspectaverim τροφῶν.

Fragm. 504. Stob. Flor. 70, 4 τοῦ αὐτοῦ Μελανίππῃ
ὅσοι γαμοῦσι δ' ἢ γένει κρείσσους γάμους
ἢ πολλὰ χρήματα, οὐκ ἐπίστανται γαμεῖν
τὰ τῆς γυναικὸς γὰρ κρατοῦντ' ἐν δώμασι
δουλοῦ τὸν ἄνδρα, κοῦκέτ' ἔστ' ἐλεύθερος.
πλοῦτος δ' ἐπακτός ἐκ γυναικείων γάμων
ἀνόνητος· αἱ γὰρ διαλύσεις οὐ ῥάδια.

Ut extremis duobus versibus docetur cur divitem ducere uxorem stultum sit, ita mediis duobus causa confineatur necesse est, generosior cur non sit ducenda. At in verbis τὰ τῆς γυναικὸς κρατοῦντ' nulla generis notio inest, potior enim mulier non solum generis nobilitate sed etiam divitiis esse potest. Quum libri praebeant ἐν τοῖς δώμασι, quae est explicatio scholiastae, conicere possis κρατοῦντ' δώμασι, hoc ut sit κρατοῦντ' τῷ γένει. Probabilius tamen est Euripidem scripsisse

τὰ τῆς γυναικὸς γὰρ κρατοῦντ' δώματα.

Fragm. 508. Stob. Ecl. 1, 3, 14 p. 108 Εὐριπίδης Μελανίππῃ
δοκεῖτε πηδᾶν τὰδικήμαι' εἰς θεοὺς
περοῖσι, κἄπειτ' ἐν Διὸς δέλιον πτυχαῖς
γράφειν τιν' αὐτά, Ζῆνα δ' εἰσορῶντά νιν
θνητοῖς δικάζειν; οὐδ' ὁ πᾶς ἂν οὐρανός
Διὸς γράφοντος τὰς βροτῶν ἁμαρτίας
ἐξαρκέσειεν οὐδ' ἐκεῖνος ἂν σκοπῶν
πέμπειν ἐκάστῳ ζημίαν· ἀλλ' ἡ Δίκη
ἐνιαυθὰ ποῦσιν ἐγγύς, εἰ βούλεσθ' ὄραν.

Ex vulgi opinione quam hic impugnat Menalippa, hominum scelera a deorum aliquo credebantur in Iovis tabulis inscribi, Iuppiter vero illas tabulas evolvens poenas constituere. Contra in huius opinionis refutatione Iuppiter ipse dicitur *γράφων*. Negari quidem non potest qui quid scribendum curet, eum ipsum recte dici illud *ἀπογράφεσθαι* vel *γράφειν*. Hic vero duae illae res diversae quam maxime distinentur et ut priore loco, ita altero bipartita instituitur distributio. Nam verbis *δοκεῖτε ἐν Αἰὸς δέλτον πινυαῖς γράφειν* *ἵνα* opponuntur οὐδ' ὁ πᾶς ἄν οὐρανὸς Αἰὸς γράφοντος ἐξαρκέσειε et verbis *Ζῆνα εἰσορῶντ' ἀδικάζειν* haec οὐδ' ἐκεῖνος ἄν σκοπῶν πέμπειν *ζημίαν*. Illa igitur recte dicta esse mihi persuadere non possum corrigendumque existimo

οὐδ' ὁ πᾶς ἄν οὐρανὸς

*Αἰὸς γράφοντι τὰς βροτῶν ἁμαρτίας
ἐξαρκέσειεν*

Ita iusta existit oppositio apteque *Αἰὸς δέλτα*s respondet ὁ πᾶς οὐρανὸς *Αἰὸς* „etiamsi qui scribit pro tabulis toto Iovis coelo uteretur.“

Fragm. 517. Erotianus Gloss. Hippocr. p. 62 *ἀλάστορας Βακχεῖος μὲν ἐν πρώτῳ φωνεῖς φησὶν, ἐκ τῆς Εὐριπίδου Μελανίπτης λέγοντος ἴσως ἀλάστορας οὐκ ἐτόλμησε κτανεῖν.*

Hic ἴσως recte suspectum dicit Nauckius, ἀλάστορας vero numeros pervertit. Elmsleii emendationem ἀλάστορ' recte improbavit Welckerus, singularis enim numerus et Erotiani verbis et fabulae argumento repugnat. Nam Boeotus et Aeolus, quos Theano Metaponto coniugi supposuerat, Theanus filios quos deinde ex Metaponto peperit, interfecerant. Theano igitur hic Metaponto exprobat quod non ultus sit filiorum suorum interfectores. Corrigendum igitur

δισσὼ δ' ἀλάστορ' οὐκ ἐτόλμησε κτανεῖν.

Litterae δ et σ quum vix discerni possint, hic post λέγοντισσ facile δ poterat omitti.

Fragm. 530. Orion Flor. 7, 1 p. 50, 29 *ἐκ Μελεάγρου Εὐριπίδου*

*τό τοι κράτιστον, κἄν γυνή κράτιστον ἦ,
τοῦτ' ἔστιν ἀρετή· τό δ' ὄνομα οὐ διαφέρει.*

Hic *τό τοι* et *κράτιστον ἦ* Schneidewinus restituit quum in codice scriptum esset *τό τ. . . et κράτι . . . ἦ*. Poetae verba non esse restituta monet Nauckius. Non magis enim haec intellegi possunt quam Wagneri latina interpretatio: potentissimum pro-

fecto, etiam si mulier potentissimum sit, virtus est: nomen vero nihil refert. Dicendum potius erat ἡ ἀρετὴ, καὶ γυναικὸς ἤ, κράτιστόν ἐστιν. Correxerim

τό τοι κράτιστον, καὶ γυνὴ κράτιστον ἤ,
αὐτὴ 'σιν ἀρετὴ, τό τ' ὄνομα οὐ διαφθερεῖ.

Euripides διαφθερεῖν verbo saepius ita utitur, ut fragm. 515

δοῦλον γὰρ ἐσθλὸν τοῦτομα οὐ διαφθερεῖ,
πολλοὶ δ' ἀμείνους εἰσὶ τῶν ἐλευθέρων.

Nunc demum video etiam Meinekium διαφθερεῖ coniecisse qui „sed vereor, inquit, ne vitium in διαφθερεῖ lateat, pro quo vide ne διαφθερεῖ scribendum sit, de quo tum demum iudicari poterit, si priora emendata fuerint.“

Fragm. 531. Stob. Flor. S7, 5 Εὐριπίδου Μελέαγρον

μόνον δ' ἂν αὐτὰ χρημάτων οὐκ ἂν λάβοις
γενναιότητα κἀρετήν· καλὸς δέ τις
καὶ ἐκ πονηρῶν σωμάτων γένοιτο παῖς.

Jacobsius emendationem suam μόνον δ' ἂν ἀντὶ χρημάτων omnibus probavit, videturque hic locus ita accipi τοῦτο μόνον οὐκ ἂν λάβοις ἀντὶ χρημάτων, ἤγον γενναιότητα καὶ ἀρετήν, duo sunt parari merce quae nulla queunt, ut Grotius vertit. Ita vero non perspicio quo sententiae vinculo illud adiciatur, etiam ex inhonesta matre procreari bonos liberos. Verba sunt Althaeae, quae quum Meleager Atalantae amore deperiret, hunc amorem improbabat divitemque ut duceret uxorem suadebat. Res est certa, non solum Apollodori testimonio comprobata, Μελέαγρος — βουλόμενος δὲ καὶ ἐξ Ἀταλάντης τεκνοποιήσασθαι, sed etiam iis qui nobis ex hac fabula servati sunt locis. Ita quum Meleager se ex generosa et forti virgine liberos suscipere velle generosos ostendisset, mater vero divitias extulisset, ille respondit fragm. 522

καὶ κτῆμα δ', ὃ τεκοῦσα, κάλλιστον τόδε,
πλούτιον δὲ κρεῖσσον· τοῦ μὲν ὠκεῖα πτέρυξ,
παῖδες δὲ χρηστοί, καὶ θάνωσι, δώμασιν
καλὸν τι θησαύρισμα τοῖς τεκοῦσί τε
ἀνάθημα βιότιον κοῦποι' ἐκλείπει δέμους.

Ex eodem colloquio desumptus est is quem supra exhibui locus, qui nescio an ita constituendus sit

μονούμεν' αὐτὰ χρημάτων οὐκ ἂν λάβοις,
γενναιότητα κἀρετήν· καλὸς δέ τις
καὶ ἐκ πονηρῶν σωμάτων γένοιτο παῖς.

„Noli vero, inquit, uxorem ducere quae solas illas virtutes, nullas vero divitias habeat. Nam divitiae necessariae sunt, liberos vero generosos quos expetis etiam ex inhonesta uxore procreaveris.“ Eadem sententia possis conicere *μόνον δ' ἄνευ γε χρημάτων*, modo sine divitiis. Illud tamen probabilius videtur. Ad haec respondet Meleager fragm. 524

*ἡγησάμην οὖν, εἰ παραζεύξεσσι τις
χρησιῶν πονηρὸν λέκτρον, οὐκ ἂν εὐτεκνεῖν,
ἐσθλοῖν δ' ἀπ' ἀμφοῖν ἐσθλὸν ἂν φῦναι γόνον.*

Fragm. 537. Stob. Flor. 119, 9 *Εὐριπίδου Μελεάγρου*

*τερπνὸν τὸ φῶς μοι τὸδ'· ὑπὸ γῆν δ' Ἄιδου σκότος
οὐδ' εἰς ὄνειρον οὐδ' εἰς ἀνθρώπους μολεῖν.
ἐγὼ μὲν οὖν γεγῶσα τηλικήδ' ὅμως
ἀπέπυσ' αὐτὸ κοῦπτο' εὐχομαι θανεῖν.*

Emendationes huius loci propositas esse plurimas illas quidem, sed parum probabiles recte Nauckius dicit. Ipse certa sibi videtur emendatione hanc alterius versus scripturam revocare

οὐδ' εἰς ὄνειρον ἠδὺς ἀνθρώποις μολεῖν.

Certam hanc emendationem non dixerim propterea quod verba *οὐδ' εἰς ὄνειρον* aptam sententiam praehere mihi non videntur. Augere igitur audeo coniecturarum copiam propositarum meo quoque commento hoc

*τερπνὸν τὸ φῶς τὸδ', ὑπὸ δὲ γῆς Ἄιδου σκότος,
οἷ' ὄνειρος, ὄνειρον οὐδὲν, ἀνθρώπος μολεῖν.*

Hic *οὐδὲν ἀνθρώπος* a librario stolido, qui neque sententiae neque metri rationem haberet, mutatum est in *οὐδεὶς ἀνθρώπος*, deinde vero vitium *οὐδ' εἰς ὄνειρον* procreavit alterum *οὐδ' εἰς ἀνθρώπους*. In simili Euripidis loco Iphig. Aul. vs. 1250

*τὸ φῶς τὸδ' ἀνθρώποισιν ἠδιστον βλέπειν·
τὸ νέρθεν οὐδὲν· μαίνεται δ' ὅς εὐχεται
θανεῖν· κακῶς ζῆν χρεῖσσον ἢ καλῶς θανεῖν*

Euripidis libri vitiose *οὐδεὶς* praehent, *οὐδὲν* correctum ex Stobaeo. Ceterum quod Althaea dicit *ἀπέπυσ' αὐτό*, id iam facilius ad *τὸ μολεῖν* referri potest.

Fragm. 538. Etym. M. p. 803, 45 *φῶν ἀντὶ τοῦ φωτί, σὺν τῷ I. Εὐριπίδης ἐν Μελεάγρῳ*

τὸ μὲν γὰρ ἐν φῶν, τὸ δὲ κατὰ σκότος κακόν.

Valckenarius τὸ δὲ κάτω correxit, Nauckius τὸ δὲ κατὰ σκοτον suspicatur, quia σκότος tragicis fere ubique masculinum sit. Recte, sed hoc loco construendum τὸ δὲ κακὸν κάτω, ἤγουν ὁ σκότος. Althaea Meleagro interempto vitam ferre non amplius potest, idque est eius malum in luce; mortis vero tenebras timet, idque alterum est malum, ut neque in vita neque in morte effugere malum possit.

Fragm. 547. Stob. Flor. 67, 1 *Εὐριπίδων Οιδίποδι*

μεγάλη τυραννίς ἀνδρὶ τέκνα καὶ γυνή·
ἴσῃν γὰρ ἀνδρὶ συμφορὰν εἶναι λέγω
τέκνων θ' ἁμαρτεῖν καὶ πότρου καὶ χρημάτων
ἀλόχου τε κεδνῆς, ὡς μόνων τῶν χρημάτων
ἢ κρεῖσσόν ἐστιν ἀνδρὶ, σόφρον' ἦν λάβῃ.

Versu primo *τυραννίς* vocabulum ineptum esse primus, ni fallor, vidit Meinekius, qui *τύχη τις* suspicatur, bene ad sententiam, sed violentiore mutatione. Quum *ραυίς* et *ραυίς* similes repraesentent litterarum ductus, coniecerim *μεγάλη χαρά τις*. Sed etiam aliud grave vitium in hoc versu inest, quod non animadvertisse interpretes miror. Quod enim incundissimum esse homini dicit liberos et uxorem, id in proximis ita probat, ut parem homini calamitatem esse dicat, si ex una parte liberos patriam opes, et si ex altera uxorem bene moratam amittat. Quod ineptum esse apparet, liberi enim eodem modo patriae et opibus erant opponendi quo uxor est opposita. Sine dubio Euripides *λέκτρα* non *τέκνα* posuit. Et turbatum hic aliquid esse inde cognoscitur, quod in Menandri monost. 363, ubi hic versus legitur, *τελοῦσα* pro *τέκνα* scriptum est. Videtur librarius, qui scripturam invenit ita correctam, ut supra *τέκνα* positae essent litterae *λτρα*, id *τελιτσα* legisse indeque *τελοῦσα* effecisse. Versu quarto *τῶν χρημάτων* errore librarii positum est recteque *τῶν κτημάτων* correxit Hermannus. Denique extremus versus et corruptus et parum apte hic positus est, ut de lacuna iam Welckerus cogitarit et Meinekio complures versus excidisse videantur, in quibus neque divitiis neque patriae gloria veram hominis felicitatem parari dictum esset. Sed remotis duobus erroribus apta sententia restitui potest. Optime iam Dobraeus correxit *γυνή ἐστὶ κρεῖσσον*. Saepe enim versuum initia mutilata sunt, quumque hic *γυν* excidisset, *ἢ ἐστὶ κρεῖσσον* metri causa in *ἢ κρεῖσσόν ἐστὶ* mutatum est. Totus igitur locus in hunc modum videtur corrigendus esse

μεγάλη χαρά τις ἀνδρὶ λέκτρα καὶ τύχη·
ἴσῃν γὰρ ἀνδρὶ συμφορὰν εἶναι λέγω
τέκνων θ' ἁμαρτεῖν καὶ πατρὸς καὶ χρημάτων
ἀλόχον τε κερδῆς· ὡς ὅλων τῶν κτημάτων
γυνή' ἐστι κρεῖττον ἀνδρὶ, σῶφρον' ἦν λάβῃ.

Fragm. 554. Stob. Flor. 111, 5 τοῦ αὐτοῦ Οἰδίπου

ἐκ τῶν ἀέλπιων ἢ χάρις μείζων βροτοῖς
φανεῖσα μᾶλλον ἢ τὸ προσδοκώμενον.

Seyffertus sine dubio φανεῖσα corruptum esse dicit. Mihi secus videtur. Nam ἢ ἐκ τῶν ἀέλπιων βροτοῖς φανεῖσα χάρις apte hic dictum est, contra μείζων, quod cum proximo μᾶλλον consociari nequit, facile ab librario ad sententiae integritatem addi potuit. Locī emendatio incerta est, facile tamen corruptela explicari possit, si ita statuas Euripidem scripsisse

ἢ' κ τῶν ἀέλπιων εἴχαρις χάρις βροτοῖς
φανεῖσα μᾶλλον ἢ τὸ προσδοκώμενον.

Fragm. 608. Stob. Flor. 49, 7 Εὐριπίδου Πελοπιδῶν

τὸ δ' ἔσχατον δὴ τοῦτο θανάσιον βροτοῖς
ιρανίς, οὐχ εὔροις ἂν ἀθλιώτερον.
φίλους τε πορθεῖν καὶ κατακτανεῖν χρεῶν,
πλεῖστος φόβος πρόσεσι μὴ δράσωσί τι.

Haec fortasse gravius corrupta sunt quam ut probabili coniectura sanari possint; verberum structura ita restitui possit:

τὸ δ' ἔσχατον δὴ τοῦτο θανάσιον βροτοῖς,
ιρανίς, εὔροις δ' οὐχ ἂν ἀθλιώτερον·
φίλους τε πορθεῖν καὶ κτανεῖν χρεῶν ἀφ' ὧν
πλεῖστος φόβος πρόσεσι μὴ δράσωσί τι.

Fragm. 620. Stob. Flor. 90, 7 Εὐριπίδου Πηλεΐ

οὐκ ἔστιν ἀνθρώποισι τοιοῦτος σκότος,
οὐ χῶμα γαίης κληστόν, ἐνθα τὴν φύσιν
ὁ δυσγενὴς κρύψας ἂν εἴη σοφός.

Altero versu χῶμα pro δῶμα restituit Meinekius. Idem tertio conicit ὁ δυσγενὴς κρύψει κἄν τις ἢ σοφός. Fortasse tamen, si σοφός ea significatione accipimus qua σοφός καὶ καλός dicitur, vulgatae scripturae sententia bona est, ut tantum versus integritas restituenda sit, quod hoc modo fieri possit

ὁ δυσγενὴς κρύψας ἂν ὀφθεῖη σοφός.

Fragm. 739. Stob. Flor. 88, 2 τοῦ αὐτοῦ Τημενίστι

φῆν φῆν, τὸ φῆναι πατρὸς εὐγενοῦς ἄπο
δοσὴν ἔχει φρόνησιν ἀξιώμα τε.
κἂν γὰρ πένης ὢν τυγχάνῃ, χρησιτῶ γεγώς
τιμὴν ἔχει τιν', ἀναμετροῦμενος δέ πως
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον ὠφελεῖ τρίτω.

Extrema sunt corrupta. Conicio τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον οὐ φθερεῖ τρίτω. Ita fortasse defendi possit quod altero versu positum est φρόνησιν ἀξιώμα τε, quod eleganti coniectura Meinekius in δόκησιν ἀξιώματος mutandum esse suspicatur. Nam ut τιμὴν ἔχει ad ἀξίωμα, ita τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον οὐ φθερεῖ τρίτω ad φρόνησιν referendum est.

Fragm. 794. Aristot. Rhet. ad Alex. c. 19 p. 1433 b 12 κέχρηται δὲ καὶ Εὐριπίδης ἐν Φιλοκλήτῃ τεχνικῶς τοῦτω τῷ εἶδει διὰ τοῦδε

λέξω δ' ἐγώ, κἂν μου διαφθείρας δοκῇ
λόγους ὑποστὰς αὐτὸς ἡδίκηκεναι·
ἀλλ' ἔξ ἐμοῦ γὰρ τὰμὰ μαθήσῃ κλύων,
ὁ δ' αὐτὸς αὐτὸν ἐμφανιεῖ σοι λέγων.

Haec sententiam si spectas, recte sunt dicta excepto uno ἐμφανιεῖ futuro, quod hic ineptum est. Numeri vero non una ratione restitui possunt. Disputavit de hoc loco H. Sauppius Philol. XV. p. 635, qui bene de sententia exposuit, quod vero corrigendum censet versu tertio τὰμὰ μὲν μάθῃς, quarto ἐμφανίζει σοι, id probari non potest. Ego coniecerim

ἀλλ' ἔξ ἐμοῦ γὰρ τὰμ' ἂν ἐκμάθοις κλύων,
ὁ δ' αὐτὸς αὐτοῦ νοῦν ἂν ἐκφαίνοι λέγων.

Accedo ad Sophoclis tragoedias.

Fragm. 101. Stob. Flor. 88, 11. Σοφοκλῆς Ἀλεσίτη

ἀλλ' εἴπερ εἶ γενναῖος, ὡς αὐτὸς λέγεις,
σημαίν' οἷον τ' εἶ χάπόθεν· τὸ γὰρ καλῶς
πεφυκὸς οὐδεὶς ἂν μιάνειεν λόγος.

Hic οὐδεὶς λόγος minus apte dictum est, nullus enim alius λόγος nisi de genere intellegi potest. Corrigendum igitur οὐδεὶς ἂν μιάνειεν λόγος.

Fragm. 103. Stob. Flor. 105, 42 Σοφοκλέους Ἀλεσίτης

τίς δὴ ποτ' ὄλβον ἢ μέγαν θείῃ βροτῶν
ἢ μικρὸν ἢ τὸν μηδαμοῦ τιμώμενον;
οὐ γὰρ ποτ' αὐτῶν οὐδὲν ἐν ταῦτῳ μένει.

Altero versu ἤτοι pro ἢ τὸν Heathius correxit, quod Nauckius probat. Sed restant aliae difficultates. Nam si neque magni, neque parvi, neque nihili aestimare felicitatem iubemur, quanti tandem erit aestimanda? Deinde quod tertio versu positum est αὐτῶν οὐδέν, id non solam prioribus versibus commemoratam esse felicitatem docet. Equidem requiro eiusmodi sententiam, non magnum esse habendum qui beatus, non parvum qui egenus sit, divitias enim commutari, ex commutabilibus autem rebus non debere de hominis dignitate iudicari. Coniecerim igitur ita hunc locum esse scribendum

τί δὴ ποτ' ὄλβος ἂν μέγαν θείη βροτὸν,
ἢ μικρὸν αὖ τὸ μηδαμοῦ τιμώμενον;
οὐ γάρ ποτ' αὐτῶν οὐδέν ἐν ταύτῳ μένει.

Ita de hoc loco iudicaram quum Stobaei a Meinekio praeclare editi volumen quartum nondum in manus meas pervenisset. Meinekios igitur haec habet: „scribendum τίς ἂν — θείη, quae voculae facillime permutantur (AH et AN). neque magnam, neque exiguam, neque nullam fortunam in ullo numero habendam esse dicit Sophocles; θεῖναι enim est numerare, in rationes referre.“ Sed ni fallor, etiam sic ἢ τὸ μηδαμοῦ τιμώμενον necessarium esset.

Fragm. 122. Hesych. 2 p. 526 ed. M. Schmidt: κούρειον· Σοφοκλῆς Ἀνδρομέδα

ἡμιοντὸν κούρειον ἠρέθη πόλει·
νόμος γάρ ἐστι τοῖς βαρβάροις θνηπολεῖν
βρότειον ἀρχῆθεν γέρος τῷ Κρόνῳ.

Quid in ἡμιοντὸν lateat vix dicas. Fortasse non poetae verba ita corrupta sunt, sed glossae huc est translata pars κούρειον ἢ μεῖον· τὸ ἱερεῖον. Deinde γέρος esse γέρας Buttmanus vidit, ut ita hi versus sint restituendi:

(ἢ παρθένος) κούρειον ἠρέθη πόλει·
νόμος γάρ ἐστι βαρβάροις θνηπολεῖν
βρότειον αἴμ', ἀρχῆθεν δὲν γέρας Κρόνῳ.

Fragm. 154. Stob. Flor. 64, 13 Σοφοκλέους ἐν Ἀχιλλέως ἐρασιναῖς. Corruptus hic locus longiorem postulat disputationem et ab hoc loco alienam. De primo versu paucis absolvam, qui ita scriptus exhibetur

ἔρωτος γὰρ νόσημα τοῦτ' ἐφήμερον κακόν.

Priorem versus partem recte restituit Dobraeus: τὸ γὰρ νόσημα τοῦτ'. Sed ἐφήμερον neque in ἐφήμερον neque cum Nauckio in ἀνήμερον mutandum, sed corrigendum:

τὸ γὰρ νόσημα τοῦτ' ἐφν μῶρον κακόν.

νόσημα dicit μῶρον Euripides in Antigona fragm. 166
 τὸ μῶρον αὐτῆ τοῦ πατρὸς νόσημ' ἐνι
 φιλεῖ γὰρ οὕτως ἐκ κακῶν εἶναι κακούς.

Fragm. 227. Orion Flor. 5, 10 ἐκ τοῦ ἁ Θυέσιου
 σοφὸς γὰρ οὐδεὶς πλὴν ὅν ἂν τιμᾷ θεός.
 ἀλλ' εἰς θεοὺς ὀρῶντα, κἄν ἔξω δίκης
 χωρεῖν κελεύῃ, κεῖσ' ὁδοιπορεῖν χρεῶν·
 αἰσχροὺν γὰρ οὐδὲν ὧν ὑφηγοῦνται θεοί.

Primo versu quamquam recte dici potest ὅν ἂν τιμᾷ θεός, hic tamen nisi proxima separanda ab hoc versu cum Meinekio statuimus, necessaria est emendatio Philologi vol. VI p. 587 proposita ὅς ἂν τιμᾷ θεούς. Proximo versu recte dicitur εἰς θεοὺς, nam κελεύῃ est iubeare, sed hoc ut ita intellexeretur, sine dubio poeta scripsit ἀλλ' εἰς θεοὺς σ' ὀρῶντα.

Fragm. 492. Athen. XI p. 487 d καλεῖται δὲ μάνης καὶ τὸ ἐπὶ τοῦ κοιτάβου ἐφεστη-
 κός, ἐφ' οὗ τὰς λάταγας ἐν παιδιᾷ ἔπεμπον· ὅπερ ὁ Σοφοκλῆς ἐν Σαλμωνεῖ χάλκειον ἔφη κάρα
 λέγων οὕτως

τάδ' ἐστὶ κνισμὸς καὶ φιλημάτων ψόφος,
 τῷ καλλικοσσαβοῦνι νικητήρια
 τίθημι καὶ βαλόντι χάλκειον κάρα.

Apparet νικητήρια ῥοῖ κνισμὸν καὶ φιλημάτων ψόφον, primumque versum vinculo gram-
 matico cum proximis coniunctum esse debere, alioquin enim Athenaeus eum omisisset.
 Necessario igitur aut tertio versu τιθέμενα corrigendum aut altero νικητήρι' ἅ.

Fragm. 508. Stob. Flor. 59, 3 Σοφοκλέους Σκυρίων
 ἢ ποντοναῖται τῶν ταλαιπώρων βροτῶν,
 οἷς οὔτε δαίμων οὔτε τις θεῶν νέμων
 πλούτου ποτ' ἂν νείμειεν ἀξίαν χάριν.
 λεπταῖς ἐπὶ ῥοπήσιν ἐμπολάς μακράς
 ἀεὶ παραρρίπτοντες οἱ πολυφθοροὶ
 ἢ ἔσωσαν ἢ ἐκέρδαναν ἢ διώλεσαν.

Versu quarto ἐπὶ ῥοπήσιν, sexto ἀκέρδαναν praeclare correxit Meinekios. Idem quum
 secundo versu verba οὔτε τις θεῶν νέμων corrupta sint, scribendum esse conicit οὔτε
 τις βροτῶν γέμων, primum denique versum ita constituit φεῦ, ποντοναντιῶν ὡς ταλαιπώρων
 γένος. At ita primi versus nullum vocabulum est quod non sit mutatum. Mihi unum
 ποντοναῖται corrigendum videtur, sententia enim non est absoluta et tale quiddam prae-

cessit: nullius vita cum maioribus periculis et laboribus coniuncta est — quam mercatorum. Deinde ut saepe extrema contignorum versuum vocabula permutata sunt, sic hic *νέμων* et *χάριν* locis suis mota esse statuo et librarium quum modo *νείμειεν* scripsisset deinde *νέμων* posuisse pro eo quod debebat *πόνων*.

Itaque in hunc modum constituerim hos versus

*ἢ ποντοναυτῶν, τῶν ταλαιπώρων βροτῶν,
οἷς οὔτε δαίμων οὔτε τις τύχη χάριν
πλούτου ποτ' ἂν νείμειεν ἄξιαν πόνων.*

Fragm. 593. Loci ex Sophoclis Tyrone ab Aeliano H. A. XI, 18 servati, quo se cum equa tonsa comparat Tyro, extremos tres versus hic appono

*φεῦ, κἄν ἀνοικτίμων τις οἰκτερίεις νιν
πήσσοσαν αἰσχύναισιν οἷα μαινεται
πενθοῦσα καὶ κλαίουσα τὴν πάρος φέβην.*

De equa ἢ παύεται τῆς ὕβρεως καὶ τοῦ σικριτήματος τοῦ πολλοῦ, κατηγήσασα ἐπὶ τῇ αἰσχύνῃ, non satis recte mihi videtur dici οἷα μαινεται. Suspicio οἷ' ἀμβλίνεται, quod omissio β' facillime poterat οἷα μαινεται legi.

Fragm. 616. Stob. Flor. 105, 39 Σοφοκλέους Φαίδρα

*τὸ δ' εὐτυχοῦν πάντ' ἀριθμῆσαι βροτῶν
οὐκ ἔστιν ὄντως ὄντιν' ἐδρήσεις ἔνα.*

Nauckii emendatio τὸ δ' εὐτυχοῦν εἰ πᾶν ἀριθμῆσαι mihi propterea non probatur, quod quomodo πᾶν in πάντ' abierit non apparet. Deinde quamquam dici ita sane potuit, incommodam tamen esse hanc verborum structuram negari nequit. Equidem putarim corrigendum esse

σὺ δ' εὐτυχοῦντα πάντ' ἀριθμῆσας βροτῶν

Postquam σὺ in τό abiit, terminationis signo neglecto εὐτυχοῦν posuit librarius, nisi errore *τα* ante *πα* excidit. πάντα vero non est πάντως, ut proximum ὄντως docet, sed sententia haec: tu si omnes beatos numeraveris, qui vere beatus sit, vix unum reperies.

Fragm. 699. Clemens Alex. Strom. II. p. 494 εὐ γοῦν ἢ τραγῳδία ἐπὶ τοῦ Ἄιδου γράφει

*πρὸς δ' οἷον ἦξεις δαίμον' ὡς ἔρωτα,
ὃς οὔτε τοῦπεικῆς οὔτε τὴν χάριν
οἶδεν, μόνην δ' ἔστερξες τὴν ἀπλῶς δίκην.*

Primus versus corrigendus

πρὸς δ' οἷον ἦξεις δαίμον', ὡς στερρόν τινα

Euripidis *Andromacha* 98 servitutem suam *στερρόν δαίμονα* dicit. Ad *στερρόν* referri potest quod tertio versu *ἔστερξε* positum est, maluitque illud quam *ἄστοργόν τινα* dicere Sophocles.

Fragm. 808. Schol. Eurip. Or. 490.

ὀργή γέροντος ὥστε *μαλθακή κοπίς*
ἐν χειρὶ θήγει, ἐν τάχει δ' ἀμβλύνεται.

ἐν χειρὶ apparet ineptum esse. Coniecerim

ἀκαρεὶ τέθνηται, σὺν τάχει δ' ἀμβλύνεται

vel si quod volunt viri docti, *θήγει* passiva significatione pro *θήγεται* dici potuit,

ἀκαρεὶ τε θήγει, σὺν τάχει τ' ἀμβλύνεται.

Fragm. 821. Schol. Pind. Nem. 10, 57 *κέχρηται καὶ Σοφοκλῆς τῷ ἐσχάτῳ ἀντι τοῦ πρώτου*

ἤδη γὰρ ἔδρα Ζεὺς, φησὶν, ἐν ἐσχάτῳ θεῶν

ἀντι τοῦ ἐν πρώτῳ. Substantivum aliquod ad *ἐσχάτῳ* non esse addendum ex scholiastae verbis apparet, idque intellexit Brunckius qui suspicatus est Sophoclis versum ita esse scribendum

ἔχει γὰρ ἔδραν Ζεὺς ἐν ἐσχάτῳ θεῶν

correctione ceterum improbabili. Locus restitui sine ulla fere mutatione potest in hunc modum

ἡ σὴ γὰρ ἔδρα, Ζεῦ, 'σι' ἐν ἐσχάτῳ θεῶν.

Fragm. 850. Stob. Flor. 41, 3 *Σοφοκλέους*

μή μοι κρυφαῖον μηδὲν ἐξείπησ' ἔπος·
κλήθρον γὰρ οὐδέν· ὡς δ' ἂν εὐπετέες λάβοις,
γλώσσης κρυφαῖον οὐδὲν οὐ διέρχεται.

Medio versu Hermannus coniecit *ὡς δ' ἂν εὐστεγὲς λάβης.* Leni mutatione reponendum mihi videtur

κλήθρον γὰρ οὐδέν, οὗς δ' ἂν εὐπετέες λάβοις

nisi malis *εὐπετῶς.* Intellegendum vero *κλήθρον* non *γλώσσης*, quod omitti non poterat, sed *κρυφαῖον ἔπει*, quod facile quidem potest immitti in aurem, ibi clausum teneri non potest. Hoc igitur dicit: Noli mihi secretum cuiquam edicere; nam qui libenter illud excipiant, facile invenias, qui non emittant, sed clausum custodiant, neminem.

Fragm. 865. Stob. Flor. 117, 4

*οὐκ ἔστι γῆρας τῶν σοφῶν, ἐν οἷς ὁ νοῦς
θεῖα ζύνεστιν ἡμέρα τεθραμμένος.*

Nauckius alterum versum ita corrigendum esse censet

ὁσίᾳ ζύνεστιν εἰμαρῶς τεθραμμένος

quumque *θεῖος* et *ὄσιος* saepius permutata inveniantur, speciosa sane est haec emendatio, veram esse non puto. Ita enim non senescere dicerentur sapientes ii, quorum mens pietate alta cumque ea coniuncta est: quam sententiam vix, credo, intellexissent Athenienses, talemque doctrinam certe in chorico aliquo carmine, non trimetris exposuisset poeta. Equidem notam illam sententiam putaverim his verbis contineri, qua non habetur ea senectus, si cui animi vires vigeant sapientia alti et aucti. Probant hoc prima statim verba *οὐκ ἔστι γῆρας τῶν σοφῶν*, quibus plena continetur sententia, cui si quid etiam additur, id explicationis causa addi putandum est. Sequitur vero *ἐν οἷς ὁ νοῦς*, ut iam appareat corporis viribus opponi animi vires, idque etiam clarius inde cognoscitur quod additum est participium *τεθραμμένος*. Requiritur igitur talis sententia: *οὐκ ἔστιν γῆρας τῶν σοφῶν, ἐν οἷς ὁ νοῦς ἤβᾳ φρονήσει τεθραμμένος*, ut Aeschylus dixit *ἀεὶ γὰρ ἤβᾳ νοῦς γέρονσιν εὖ μαθεῖν*. Iam corruptum illud *ἡμέρα* optime Meinekius convertit in *ἡμέρῳ*, quae est facillima mutatio. Deinde etiam *ζύνεστι* vitiosum est, aut enim dicendum erat *ἐν οἷς ὁ νοῦς ἡμέρῳ ζύνεστιν* aut *ἐν οἷς ὁ νοῦς ἡμέρῳ τεθραμμένος ἐστίν*. Coniecerim igitur ita hunc locum scribendum esse

*οὐκ ἔστι γῆρας τῶν σοφῶν, ἐν οἷς ὁ νοῦς
ἀνθεῖ ζυνέσεως ἡμέρῳ τεθραμμένος.*

Sed video vela iam esse contrahenda, ut aiunt. Tamen non est mihi praetermittendus Aeschylus, cuius unum certe locum hic restituam, quem ex Phrygiis (fragm. 259) nobis servavit Stobaeus Flor. 125, 7

*καὶ τοὺς θανάσιος εἰ θέλεις εὐεργετεῖν
εἴτ' οὖν κακουργεῖν, ἀμφιδεξίως ἔχει,
τῷ μήτε χαιρεῖν μήτε λυπεῖσθαι φθιτούς.
ἡμῶν γε μέντοι Νέμεσις ἐσθ' ὑπερτέρα,
καὶ τοῦ θανάτου ἢ Δίκη πράσσει κότον.*

Tres priores versus posui ex Hermanni emendatione. Sed etiam reliqua corrupta esse et verba docent et sententia. Iam Nauckius monuit verba *ἢ Δίκη πράσσει κότον* hic inepta esse. Requiritur enim ulciscendi notio, quae ab hoc verbo aliena est, *πράσσειν* est exigere et, exigitur pecunia, debitum, et ita Orestes ab Aeschylo dici

potuit τὸν πατὸς φόνον πράξας, nam qui ei patrem interfecit, eius debitor factus est, illaque caedes, vel eius poena exigenda erat: ira vero non est debitum, igitur ne exigi quidem potest. Accedit sententiae perversitas. Nauckius quidem „Sententiam huius loci, inquit, facile assequimur: mortuos ipsos gaudii et doloris expertes nec beneficio neque iniuria afficies: sed tuentur dii mortuorum iura et contumeliam iis illatam puniunt.“ Hanc non posse huius loci sententiam esse orationis conformatio docet, ex qua τοὺς θανόντας et ἡμῶν γε μέντοι opposita esse apparet. Quae vero est haec oppositio, vel potius quae sententia: „mortuis neque bene neque male facere potes, qui nihil sentiant: at certe nobis Nemesis potentior est et mortui iram Iustitia ulciscitur“? Talia si quisquam, certe Aeschylus dicere non potuit. Alterius partis si ea esset quam modo posui sententia, prioris haec esse debebat: te quidem ego impedire non possum, quin in filii mei corpus saevias — . Denique illud quid est, quod Νέμεσιν cum commemorasset, deinde pro ea Δίκην substituit? Locus sine dubio ita est corrigendus

ἡμῶν γε μέντοι Νέμεσις ἐσθ' ὑπερέτερα,
καὶ τοῦ θανόντος εἰ δίκην πράσσει κότος.

Hoc dicit Priamus Achilli in Hectoris corpus saevituro: et mortuis sive bene facere vis sive male, perinde est, qui nec gaudium nec dolorem sentiant: mea vero Nemesis certe potentior est, etiam mortui si poenam exigit ira. Priamus iam habet Nemesis, cui filium Achilles interfecerit. Iam si Hectoris corpus contumelia affecerit Achilles, huius quoque iram excitabit, quae quum accedat ad Priami iram, eo potentior existit Priami Nemesis. — Ceterum quem Suidas servavit versum v. παλαιγενές

ἐνεργετῆσαι γὰρ τὸ σῶμ' οὐ βούλομαι

is huc referendus et ab Achille pronunciatus videtur, ad quem respondit Priamus ea de qua modo disputavimus oratione.

